

Balogh Ágnes

PALÓCFÖLDI HAGYOMÁNYAINK

Eger, 2022

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

 Nemzeti
Tehetség Program

Az NTP-HTTSZ-21-0009 számú pályázat keretében megvalósult
jó gyakorlat gyűjtemény

Kiadja:
Heves Megyei Tehetségsegítő Tanács

Összeállította: Balogh Ágnes
Szerkesztette: Szalkai Mária

Nyomdai és kötészeti munkálatok:
Garamond Kft. Eger

Tartalom

Palócföld	3
Nyelvjárások, tájszavak	6
Milyen a palóc ember?	7
Népszokások	12
Népvisélet	17
Palóc hangszereink	20
Palóc népmese	23

PALÓCFÖLD

A Palócföld hazánk északi részén terül el, a Mátrától és a Bükkől északra fekvő terület: a Felföld valamint a Mátra vidéke. 1920-ban, Magyarország szétdarabolásakor a Palócföld egy része is mai határainkon kívülre került, a mai Szlovákia része lett.

A palócok szállásterülete a magyarországi és szlovákiai Hont, Nógrád, Heves, Borsod, Gömör történeti megyékre terjed ki, ahol mintegy félszáz településen élnek. Legnagyobb városaik: Ipolyság, Rimaszombat, Tornalja, Fülek, Balassagyarmat, Eger, Miskolc, Gyöngyös, Salgótarján, Szécsény.

Recsk – helyi tájház

A palóc ősi, hunféle nép, nem tudjuk pontosan meghatározni, mikor kerültek a Kárpát-medencébe. Egyes történészek azt mondják, hogy a Felföldön élő őslakosság és a török eredetű kabar nép keveredéséből jött létre a palóc nép.

Lehet, hogy Árpád hadához csatlakozva jöttek be hazánkba. Mások szerint a kunok egyik ága a palóc.

Akárhogy van is, a palócok igaz magyar emberek, ősi magyar hagyományuk, szokásaik is ezt támasztják alá, ezt tarthatjuk a leginkább hitelesnek.

Palócföld elhelyezkedése a térképen

Palócföld Magyarország északkeleti részén elhelyezkedő néprajzi tájegység, ami magában foglalja a Cserhát és a Cserehát térségét, a Mátraalját és a Bükkiséget.

Ezen a területen kívül a Felföld déli régióit is Palócföldhöz sorolhatjuk, például a történelmi Magyarország N. Honthi vagy Gömör vármegyéinek egykori helyén.

Ezeket a területeket a térképen piros színnel kerítettük körbe

A török hódoltság idején több falut is felégettek, 1700 után pedig a peremvidékeken élő palócok az ország délebbi és középső részeire vándoroltak. A következő csapás 1920-ban sújtotta a palócokat, amikor is június 4.-én a trianoni békeszerződés hatálybalépésével Palócföld északi részét elcsatolták Magyarországtól, ezek a területek azóta is Szlovákiához tartoznak.

Palócföld lakóit elsősorban a palócság-tudat és a közös folklór (népszokások, mondák, kultúra) kötik össze.

További közös jellemzőjük még a sokáig megőrzött nagycsalád rendszer és az azt tükröző településszerkezet, a római katolikus vallás; mind közül a legismertebb megkülönböztető jegyük pedig a sajátos palóc nyelvjárás.

A mostanára már csak 250-300 000 főre csökkent létszámú palócok származásával kapcsolatban máig sincsenek biztos ismereteink, eredzetetik őket a kabaroktól, a kunoktól, de a szlávoktól is. Létezik olyan vélemény is, mely szerint a palócok egyeredetűek a magyarokkal. Elnevezésük – a palóc – nem belső, hanem külső név, azaz nem ők hívták magukat így, mások nevezték el palócnak őket.

A palóc szó feltehetőleg a szláv polovec vagy plavec szóból származik, amelyek jelentése „sápadt, fakó, sárga” és feltehetőleg a palócok bőrszínére utalhattak.

Jellegzetes külsejük van a palóc házaknak, amelyeket fából készítettek, sárral tapasztottak és agyaggal, valamint mésszel fehérítették. Egy ilyen kontyos tetejű, tipikus palóc házat ábrázol az alábbi fotó:

Kontyos tetejű palóc ház

NYELVJÁRÁSOK, TÁJSZAVAK

A palócok magyar nyelven beszélnek, ám nyelvjárási sajátosságuk, hogy az a hangot á-nak (alma = álmá), az á hangot ó-nak (anyám = anyóm) ejtik.

Palóc tájszavak még például:

bablo = pamut

hideg iétek = hideg étek, azaz kocsonya

siska = fánk

geduó = kiskecske (kecskegida)

Nők rimóci viseletben

MILYEN A PALÓC EMBER?

Külsőre nézve izmos, erős, edzett, munkabíró. Általában jobbágyként élt a régi időkben.

A férfiak katonás testtartásúak, egészséges színű, napbarnított arcuk van, kék vagy barna szemmel, bajusszal, szakáll nélkül. Az asszonyok hajukat hagyományosan kontyra kötik, a leányok egy ágba fonva, hátul leeresztve viselik, ünnep alkalmával pántlikát kötnek bele. Ruházatuk tiszta, házuk tája rendezett.

Népviselőjük díszes és különös, ünnep alkalmával ma is sokan szívesen viselik.

Palóc női és férfi viselet – Hollókő

A palóc a székellyhez hasonlóan furfangos észjárású nép. Vidám akkor is, ha sanyarú sors jutott neki. Dalba önti örömét, bánatát, szenvedését és boldogságát. Dalai őszinték, egyszerűek.

A palóc ember büszke, önérzetes.

Az idegen iránt bizalmatlan, zárkózott, de ha valakit megszeret, annak szívét, lelkét kitarja.

Az öregebbek csöndesek, nyugodtak, ám a fiatalok lobbanékony természetűek, mint általában a magyar ember.

A palóc legény edzett, jó katona.

Lóra termett, a kisgyermeket, mihelyt járni tudott, hagyományosan lóra ültették, s a ló hátán nőtt föl.

A palóc ember szereti a társaságot, s a farsang, lakodalom, búcsú, disznótor mind jó alkalmak a társas összejövetelre.

Egy-egy palóc nagycsaládot „hadnak” neveznek.

A had régen együtt építette házát, és együtt dolgozott a disznóölésnél.

Egymást segítették, ahol tudták.

A palócok nagy része régebben földművelésből élt, télen söprút kötött, szakajtót font, szerszámokat faragott.

Fontos foglalkozási ág volt náluk a méhészet és a halászat is.

Szorgalmas nép, nem ül tétlenül, ügyesen farag, hímez, s szép szötteseiket is megcsodálhatjuk.

Palóc szöttesek

Rimóci viselet

A palóc emberek nagy része ma is tiszteli magyar hagyományunkat, figyelembe veszi a jeles napokat, a szerint vet, arat, éli napjait. Igen hívő, a Jóistenben bízó nép, vallása katolikus. A palócok, ősi hitünket követve igen tisztelik Boldogasszonyunkat. Sok helyen „öltöztetik” Mária szobrát: amilyen ünnep közeledik, annak megfelelő ruhába bújtatják a kis Mária-szobrokat, amelyeknek a faluban meghatározott helye van. Az ilyen szobrocskákat „öltöztető Máriácskának” nevezik. Híres búcsújáró helyük Mátraverebély-Szentkút és a Karancs hegye.

Búcsújárás

Ősi magyar hitünkől sokat megtartottak: ismerik a táltosok hagyományát, a garabonciás diákot.

Nagyon gazdag náluk az élet jeles fordulópontjai megünneplésének hagyománya.

A születést, a lakodalmat és a temetést nagy pompával ünneplik.

A többi szokás is tovább maradt fenn náluk, mint sok más vidékünkön.

Lakóházaik ma is olyanok, mint régen, csak az anyaguk változott meg.

A legősibb a tölgyfából ácsolt ház volt, későbbiek a „vert falú” házak, amelyet sárból készítettek. Ma kőből és téglából építkeznek.

Ősi palóc falu Mátraderecske, ahol a mai lakosság többsége a X. század óta itt élő népesség leszármazottja.

Hollókő, a gyönyörű palóc falu ősi formájában maradt meg, nem múzeumként, hanem élő faluként. A falu a világörökség része lett.

(A világörökség részévé olyan ember- vagy természet által alkotott nevezetességeket tesznek, amely az egész földkerekség legnagyobb kincseit képezik.)

Ha Palócföldön jársz, látogass el Hollókőre, s ne feledkezz el beszélgetni egy-egy öreg nénivel. Akkor majd megtapasztalod, mit jelent az, hogy a palóc igen jólelkű nép.

Hollókő

NÉPSZOKÁSOK

A népszokások legtöbbje az elmúlt évtizedekben megszűnt a mindennapi élet része lenni, s csak szórványokban, bizonyos elemeiben érhető tetten. Ugyanakkor egy részük folklórizálódik, tudatosan megőrződik hagyományápoló személyiségek és közösségek, alkotóművészek, intézmények, öntevékeny művészeti csoportok tevékenysége révén.

A palóc falvakban sokáig élt – és töredékeiben ma is él – a népi vallásosságnak azon formája, amelyben keveredik egymással az egyházak tanítása a hiedelemvilág misztikus jelenségeivel, a nép utánzó, játékos ösztönével. Így alakultak ki a naptári év egy-egy napjához, a különböző ünnepekhez kapcsolódó tradíciók.

Az egyébként is eseménydús adventi (karácsonyváró) ünnepkörben talán december 13-ához, Luca napjához fűződött. Ez a nap sok-sok helyen a gonosz, ártó szellemek elűzésére kínált alkalmat. Egyes falvakban – Kazár,

Palóc népviselet

Rimóc, Mátraszőlős, Nőtincs – ekkor kezdték el készíteni a lucaszéket, hogy a karácsonyi misén azon ülve meglássák a boszorkányokat.

Ekkor többféle asszonyi munkát (fonás, mosás, fosztás, kenyérsütés) tilos volt végezni. Luca napja a szerelmi jóslások időpontja is. Az Ipoly mentén ekkor szoktak a leányok ólmot önteni, hogy megtudják milyen foglalkozású lesz a párjuk.

Karácsony előtt jártak házról-házra és némi harapnivaló, koccintanivaló kíséretében mutatták be játékukat a betlehemes fiúk, legények. Ecsegről, a 17. századból származik a betlehemes játék első magyar nyelvű emléke. Számos hagyományörző csoport (például a rimóci) élteti tovább a Palócföldön oly sajátos szép szokást.

Különösen Órhalomra volt jellemző a pásztorok karácsonyi vesszőhordása, amellyel az állatok szaporodását vélték elősegíteni. A karácsonyi ünnepi asztalra több helyütt szénát, szalmát tettek, hogy ott szülessen újra a kis Jézus. Ilyenkor a család halottait is odavárták. A terített abrosz morzsáit a földeken szórták szét, hogy jó legyen a termés.

A karácsonyfára aggatott gyümölcs ugyancsak a következő évi gazdag termés ígéretét jelentette. Manapság a feldíszített útszéli keresztek, a sírokon megjelent földi javakkal teleaggatott karácsonyfák ugyanezen gondolatot éltetik tovább.

A palócok fontosnak tartották, hogy újévkor – amelyet kiskarácsonynak neveztek – az első látogató férfi legyen. Ilyenkor nem ettek szárnyast, mert elkaparja a szerencsét. Szívesen fogyasztottak viszont lencsét, hogy pénzben ne legyen hiány az Új Esztendőben. E szokásokat napjainkban is sok családban betartják. Néhány évtizeddel ezelőtt még minden palóc ház első szobájának a falán ott lógott a február 2-án megszentelt gyertyapár.

Elterjedt nézet volt, hogyha gyertyaszentelőkor az oltárnál rásüt a nap a papra, még 40 napig hideg lesz.

De ismerték és alkalmazták a medve árnyékával kapcsolatos jóslást is.

A farsang, a lakodalmak, a disznótorok és főként a fiatalság szórakozásának ideje volt. Ekkor nem hiányozhatott az asztalról a még ma is ismert és közkedvelt pampuska (fánk), a herőce (forgácsfánk) és a mákos mézes ferentő, frentő (guba) sem.

A karancsaljai falvakban divat volt a lányok vasárnapja.

Salgótarján környékén a fehérnép mulatsága volt az „ördöglagzi”.

Mátraalmáson még 1968-ban is maskarába öltözött asszonyok járták be a falut, s este férfi nélküli „macskabált” tartottak.

A keleti palóc falvakban (Bárna, Cered, Zabar) a serdülő lányok a húsvéti nagyböjt kezdetét jelentő hamvazószerdán készítették a mátkatálat, amelyet valamelyik társuknak küldtek el.

A tavaszi ünnepkört kezdő virágvasárnap a barkaszentelésről volt híres. Varsányban például azt tartották, hogy a háznál annyi liba lesz, ahány szem van a barkán.

Virágvasárnaphoz kötődött jellegzetes palóc szokás a kiszehordás, a villőzés is. Egy szalmabábút kivetettek a szomszéd község határára, hogy saját falujukat ne érje baj, kerülje el a betegség az évben.

A kutatók feljegyezték, hogy a húsvét előtti nagyhéten a „a palóc kisöpri, kimeszeli, kitapasztja, rendbehozza házát, megnyírogatja a lovát, kipucolja a szerszámait és tisztogat mindenütt”.

A húsvét hétfői locsolkodás, öntözködés (vízzel, kölnivel, parfümmel) szokás a városokban is elterjedt és máig tartja magát, csakúgy, mint az ország más részein.

Palóc húsvét Hollókőn

A májusfaállítás ideje május elseje, május első vasárnapja és pünkösdi vasárnapja volt. Az utóbbi évtizedekben már virágkosarat is küldenek a lányoknak.

A Karancs alján az ilyenkor divatos virág a hortenzia volt. A pünkösdi mátkatál – ugyancsak a Karancs vidékén – nemcsak személyek között vándorolt, s fiú és lány között szőhetett barátságot, de több falu fiatalságát is összekovácsolta.

A Mátra egyes vidékein és az Ipoly mentén volt szokásban a lányok pünkösdi királynéjárása” menyasszonnyal az élükön. Bár az úrnapi kifejezetten egyházi ünnep, palóc vidékeken jellemző volt, hogy az ünnepi sátorfüvet a betegségek ellen használták fel, zöld gallyat pedig a veteményes ágyba szúrtak a jobb termés érdekében.

„Pünkösdi királynéjárás” Ipoly

A nyári és az őszi ünnepkör jóval szegényebb a télinél, illetve a tavaszinál. Jószerivel csak a Szent Iván napi (június 24-i) tűzgyújtás, illetve – ugrás hagyományát, néhány őszi pásztorünnepi és a mindenszenteki, halottak napi szokást jegyezték fel.

Rendkívül gazdag a palócok körében az élet jeles eseményeivel (születés, lakodalom, temetkezés) összefüggő szokásrendszer. Különösen a

párválasztás, eljegyzés és az esküvő (lakodalmi menet, polgári és egyházi szertartás, a menyasszony kikérése, búcsúztatás és fogadása, a vacsora, mint a lakodalom fő étkezése, az ételhordás, a hérész: a menyasszony násznépének látogatása a vőlegényes háznál), az örömkalács, a díszes tyúk és a kakas, a menyasszonytánc, fektetés, elhálás, kontyolás, menyecsketánc, hajnali tűzugrás, osztogatás, a bezárás rítusa, utómulatságok hosszú ceremóniája mutat sok sajátos, kisebb-nagyobb eltérést más vidékek, népcsoportok rítusaitól. Ezek egy része visszafogottabb, leegyszerűsített formában napjainkban is fellelhető, s még inkább megjelenik a hagyományörző együttesek lakodalmi játékaiban, bemutatóiban.

Varsány – lakodalom

NÉPVISELET

A palócság kulturális ismertetőjegyei között előkelő helyen szokás említeni a népviseletet, amely azonban már csak rendkívüli esetben kerül elő a ládafiából, illetve a hagyományörző csoportok pompáznak bennük a különböző szereplések alkalmával.

A Palócföldön belül számos viseleti csoport (pl. bujáki, hollókői, kazári, őrhalmi, rimóci) alakult ki a nők hajviselete, főkéntőik színe, díszítése, szoknyájuk száma, hossza, az ingvállak hímzése, a kötény formája, a pruszlik (ujjas kabátféle), a mell és fejkendő anyaga megkötésének módja, a férfiak

Palóc népviselet – Hollókő

kalapja, ingük hímzése, a rojtos aljú gatyá hossza, szélessége stb. alapján. Az öltözet falvanként és csoportonként kifejezte viselőjének korát, vagyoni állapotát, de az alkalomra is utalhatott. Jellegzetes volt az új menyecskék főköötője. A szőtteshímek leginkább kötényeket, tarisznyákat és törülközőket díszítették. A feketével, illetve a fehérrel varrott lyukhímzést a kék-piros, majd a több színű követte.

Ami a viseletet illeti, a nők térdet is takaró szedett alsós szoknyából hétköznap csak kettőt hordtak, és az asszonyok fejét díszítő főköötőn (más néven „menyecske”) sem volt rojt.

Ünnepnapokon a 7-8 alsós szoknya fölé színes, selyemből vagy kasmírból készült szoknyát vettek fel, elé pedig gazdagon hímzett fekete kötényt (lehetett ráncolt kötény, azaz klottkecele is) kötöttek. Mindezt gyolcs vagy csipke ingváll és színes rojtokkal díszített vállkendő egészítette ki. A fiatal lányok vrekocsba (varokocsba) kötötték a hajukat és pántlikát kötöttek bele, az asszonyok rojtos selyemkendőt hordtak, ami alatt gyöngyös főköötőt viseltek. Lábukon lakkos szárú csizmát, nyakukon galárist, öt-hat soros gyöngysort – hordtak.

Öltöztetés Hollókőn

A férfiak szűk fekete nadrágot, hímzett gyolcsinget és hímzéssel díszített posztó lajbit viseltek. Derekukra fekete, alul keskeny csíkban hímzett kötényt kötöttek, amit tarka szalaggal díszítettek. A lábukon csizmát, fejükön fekete pörge kalapot viseltek.

Palóc lakodalom

PALÓC HANGSZEREINK

Egyik legősibb hangszerünk, a duda.

Két vagy több nyelvűből álló többszólamú hangszer, melynek sípjait szájjal vagy fújtatóval felfújt tömlő segítségével szólaltatják meg.

A magyar duda sípjai egyszerű ún. rácsapó nyelvűsípok. Fő részei: a birka-, kecske- vagy kutyabőrből, ritkábban csikó- vagy borjúbőrből készült tömlő, a dudafej, a kettős síp, a bordó és az emlő, ill. fújtató. – A jobb első lábcsonkba a duda emlőjét vagy fújtatóját, a bal lábcsonkba a duda bordósípját, a bőr nyaki nyílásába pedig – arra a helyre, ahol eredetileg is az állat feje volt – a dudafejet kötik bele. A fából faragott dudafej kecske-, kos- vagy emberfej formájú.

A dudafej derékszögű furatán át jut a levegő a tömlőből a fej szájrészébe csaposan illeszkedő kettős sípba.

Pál István dudás

A kettős síp – „sípszár”, „billegető” – a duda legfontosabb része. Az egyik – rendszerint a bal kéz felőli – sípon elől 5 nagyobb és 1 kisebb hangképző nyílás látható. Ez a dallamsíp vagy „prím”. A dallamsíp felső végénél mogyorónyi kiemelkedésen levő kis hangképző nyílással – a „bolhalyukkal” – átellenben a síp hátsó oldalán is van egy normális nagyságú hangképző nyílás, amelyet a játékos a hüvelykujjával működtet.

A dallamsíp alsó végnyílása fölött, a sípszár külső oldalán 5x20 mm-nyi méretű

hosszúcsú téglalap alakú nyílás van; ennek nagyságát a szélére ragasztott viasszal szabályozni lehet s ezáltal bizonyos mértékig mélyíteni vagy magasítani a dallamsíp alaphangját. Neve „oldallyuk”, „váltólyuk” vagy „stimlyuk”. – A kettős síp vele egybeépített második sípjának, a kontrasípnak egyetlen hangképző nyílása van.

A kontrasíp alsó végéhez hosszabbító is csatlakozik (csapszerkezettel), amelynek formája szerint „pipa”, „pipka” vagy „csikó” a neve. – A dudát megszólaltató klarinételvű fúvókák nádból vagy bodzafából készülnek.

A Szeged környéki dudákon azonban gyakori az ún. heteroglotta fúvóka: fémcsövecskére cérnatekeréssel kötik rá a külön készült bodzafa vagy nád nyelvet. – A duda bordószárának hosszúsága 7–800 mm.

A Szeged környéki dudák bordója trombitaszerűen hajlított rézcsőből készült, vagy ha fából készítették, a cső részleteit a trombitaformának megfelelően egymás mellé csapolták. – A duda emlője – „fúvóka”,

Kecskefejes duda fújtatóval

Virtus Dudazenekar

„höppentyűje” – amelyen keresztül a tömlőt felfújják, rövid facső, a tömlő belsejében levő végén børszeleppel.

Van ún. fújtatós duda is, amelynek levegővel való táplálását a jobb karral működtetett kis fújtatóval (a kovácsfújtatóhoz hasonló szerkezet) végzik; ilyenek többségükben a Szeged környékiek.

Figyelemre méltó, hogy a dudások többsége nem mindjárt dudán, hanem rendszerint előbb furulyán tanul meg játszani.

A duda régebbi országos népszerűségét bizonyítja a rengeteg dudanóta.

A hagyományos duda-repertoárba tartozik a dudanóták mellett az ún. aprája: egy-két ütemes motívum ismételtetése, amit a dudás a dudanótához közjáték- és utójátékként játszik. – Dudálni felnőtt férfiak szoktak, nők soha. A hangszer művelői többnyire pásztorok, közülük is elsősorban juhászok és kanászok. A szegényebb néprétegek – zsellérek, cselédek, kubikosok, pásztorok – között az 1900-as évek elején még lakodalmak, farsangi táncok is voltak dudával. – A dudás nem mindig egymaga játszott, hanem – leginkább az Alföldön – kettesben is: a dallamot hegedű vagy klarinét is játszotta.

A dudának Európa-szerte, Ázsiában és É-Afrikában rengeteg változata van. A Balkánon és K-Európa egyes pontjain (pl. a cseremiszeknél) ma is használják népi hangszerként.

PALÓC NÉPMESE

Mátyás és a juhász

Egy alkalomkor felöltözött Mátyás király koldusruhába, úgy járta az országot. Egyszer egy erdőszélen ment, mikor meglátott egy juhászlakást. Nem messze meglátta a juhászt is a nyájával. A juhásznak volt egy kis fekete kutyája, Guruljnak nevezte a juhász a kutyát. Rácsaholt a vándorra a kutya. Azt mondja a juhász: – Ne csaholj a vándoreMBERRE! Eredj inkább, tereld össze a birkát, megyünk lassan haza! Kérdezi aztán Mátyás királyt: – Hova ballagsz, te vándoreMBER? – Mennék valami faluba, ahol kapnék valamit, mert éhes vagyok.

– Jól van, ne menj sehova, gyere be hozzám! Én is megyek, behajtom a birkákat, majd nálam megebédelsz, és kapsz még útravalót is.

Úgy is volt, megvendégelte a juhász a királyt, még útravalót is adott neki: egy darab sajtot meg egy darab kenyeret.

Búcsúzóul Mátyás király csak ennyit kérdezett meg:

– Kitől kaptam én ezt az ebédet?

A juhász megmondta a nevit, Mátyás király meg felírta.

Telt-múlt az idő, Mátyás levelet írt Budáról a juhásznak: „Gyere fel hozzám ekkor és ekkor! Díszebédet rendezek, téged is meghívlak, a Gurulj kutyával”. A juhász felkészült, elindult a Gurulj kutyával Budára. A miniszteri urak már ott ültek az asztalnál, mikor a juhász megérkezett.

Mátyás király elmondta az uraknak, hogy kívánja megtréfálni a juhászt.

A szolgáltnak pedig megparancsolta, hogy minden tányír mellé tegyenek szokás szerint kést, kanalat, villát, csak a juhász tányírjához ne tegyenek kanalat. Úgy tettek a szolgák, ahogy a király parancsolta. A szakács behozta a levest. Szedett mindenki a tányírjába, a felséges király meg fogta a kanalát.

– Jó étvágyat kívánok, uraim, mindenkinek!

Eb lesz, aki a levesit ki nem kanalazza a tányírjából! Ezt mondta a király. Fogta mindenki a kanalát, fogta volna a juhász is, de neki nem volt.

Meglátta a nagy búzakenyeret az asztal közepin. Fogta a bicskáját, levágta a szegőt, kikanyarította a belit a kenyér héjából. Nyugodtan kanalazta ő is a levest, nehogy lemaradjon a többi úrtól.

Majd mikor megette a levest, akkor felállt.

– Felséges királyatyám, az imént azt mondtad, hogy eb, aki a levest ki nem kanalazza. Erre most én azt mondom, hogy eb, aki a kanalát meg nem eszi. Erre bekapta a jól megázott puha kenyeret.

A kiadvány készítéséhez felhasznált irodalom:

Magyar Néprajzi Lexikon, Akadémiai Kiadó Budapest 1977.

Palóc gyűjtések